

Ú R S K U R Ð U R

Héraðsdóms Reykjavíkur 23. október 2008 í máli nr. E-2502/2008:

Jakob Adolf Traustason

(Sjálfur ólöglerður)

gegn

íslenska ríkinu

(Einar K. Hallvarðsson hrl.)

Mál þetta, sem tekið var til úrskurðar 21. október sl., er höfðað með stefnu birtri 3. apríl sl.

Stefnandi er Jakob A Traustason Barónsstíg 3 Reykjavík.

Stefndi er íslenska ríkið.

Dómkröfur stefnanda eru svohljóðandi:

„Stefnandi krefst að viðurkennt verði með dómi að stefndi beri bótaábyrgð á tjóni stefnanda fyrir þær sakir að hann fékk ekki dæmdan til sín málskostnað í héraðsdómsmáli nr. E-2869/1997 fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur og í kærumáli nr. 186/1998 fyrir Hæstarétti Íslands, ásamt að viðurkennt verði að stefnandi eigi jafnframt rétt til miskabóta úr hendi stefnda.

Jafnframt er krafist að í sama dómi verði viðurkennt að stefndi beri bótaskyldu á tjóni sem stefnandi hefur orðið fyrir er nemur vöxtum að því hámarki sem lög heimila, frá 15. degi eftir dómsuppkvaðningu í kærumáli nr. 186/1998 fyrir Hæstarétti Íslands og til greiðsludags, af bótafjárhæð sem stefnandi síðar fær sér dæmda á grundvelli viður-kenningardóms, þess sem mál þetta er höfðað til.”

Þá er þess krafist að stefnda verði gert að greiða stefnanda málskostnað að mati dómsins.

Dómkröfur stefnda eru aðallega, að málinu verði vísað frá dómi og að stefnanda verði gert að greiða stefnda málskostnað samkvæmt mati dómsins.

Til vara að stefndi verði sýknaður af öllum kröfum stefnanda og að stefnanda verði gert að greiða stefnda málskostnað samkvæmt mati dómsins.

Krafa stefnda um frávísun er til úrlausnar hér.

Málsókn þessi er sprottin af því að með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur hinn 6. apríl 1998 var kröfum Almennu málflutningsstofunnar á hendur stefnanda í dómsmáli sem málflutningsstofan hafði höfðað á hendur honum vísað frá dómi en málskostnaður felldur niður. Stefnandi kærði úrskurð þennan til Hæstaréttar en því máli var sjálfkrafa vísað frá Hæstarétti og kærumálskostnaður felldur niður.

Stefnandi kveðst byggja málsókn sína á því að saknæmar, ólögmætar athafnir og athafnaleyssi dómara við málsmeðferð hlutaðeigandi héraðsdómsmáls og kærumáls hafi valdið stefnanda saknæmu tjóni með því að hann hafi fyrir þær sakir ekki fengið greiddan málskostnað úr hendi Almennu málflutningsstofunnar vegna málanna og að stefndi beri bótaábyrgð gagnvart stefnanda til jafns við tjón hans.

Stefnandi hafi verið stefndi í héraðsdómsmálinu (E-2869/1997) og hafa krafist í því málskostnaðar auk álags á málskostnað úr hendi stefnanda þess máls. Málinu hafi verið vísað frá dómi og málskostnaður látinn falla niður. Sé ólögmætt í slíku tilvikum að dæma ekki málskostnað til stefnda í málinu.

Með kærumáli nr. 186/1998 til Hæstaréttar hafi verið leitað eftir að fá ákvörðun héraðsdómara hnekkta varðandi málskostnaðarþáttinn. Í kærinni hafi, ásamt með öðru, verið krafist málskostnaðar auk álags á málskostnað bæði fyrir héraði og Hæstarétti. Kærinni hafi hins vegar verið vísað frá Hæstarétti án þess að fjallað væri þar um málskostnaðarþáttinn. Ólöglegt hafi verið af Hæstarétti að taka ekki til úrlausnar kröfu kæranda um málskostnað fyrir héraði, ásamt því að dæma til kæranda málskostnað vegna kærinnar, ef fallist yrði á kærurkröfu um málskostnað í héraði. Engin forsenda hafi verið til þess að vísa þeim þætti er lotið hafi að málskostnaði fyrir héraði frá Hæstarétti þó svo annað í kærinni væri talið utan kærurheimildar.

Það sé aðalreglan að sá sem höfði mál sé dæmdur til að greiða stefnda málskostnað ef máli sé vísað frá dómi. Eina undantekningin sem lög leyfa frá þessari meginreglu er í þeim tilvikum að stefndi hafi efnt þá skyldu sem hann er krafinn um í máli, sbr. og m.a. 2. mgr. 130. gr. laga nr. 91/1991.

Stefnandi hafi ekki getað annað farið með þau dómaraverk sem hér um ræði og hann hafi engu ráðið um að hann hafi verið seldur undir hlutaðeigandi starfsmenn stefnda, þ.e. þá dómara sem hér um ræði og að ekkert annað hafi verið í boði. Á því sé byggt að sá sem feli öðrum framkvæmd einhvers verks beri ábyrgð á því tjóni sem starfsmaðurinn valdi með saknæmum og ólögmætum hætti við framkvæmd verksins.

Jafnframt hafi skort á leiðbeiningar frá héraðsdómara og það hafi m.a. leitt til tjóns fyrir stefnanda í formi vinnu og kostnaðar af kærumálinu en stefnandi sé ólöglerður. Þá er á því byggt að framangreint eigi jafnframt við um hlutaðeigandi hæstaréttardómara að því marki sem við geti átt. Þá hafi kæranda heldur ekki af hlutaðeigandi dómurum verið leiðbeint varðandi annað sem að málsskoti og kæru laut og er hér jafnfram á því byggt.

Byggt er á varðandi allt ofangreint að stefndi beri í þeim efnum húsbóndaábyrgð til viðbótar ábyrgð á grundvelli almennu sakar- og skaðabótareglunnar, en reglan hefur m.a. verið orðuð þannig : "Sá, sem með ólögmætri og saknæmri athöfn eða athafnaleysi bakar öðrum manni tjón, skal bæta honum það tjón, sem telja má sennilega afleiðingu athafnarinnar eða athafnaleysisins." Undir þetta fellur einnig tjón sem valdið er fyrir mistök, vanrækslu eða gáleysis þegar ætlast mátti til annars.

Stefnandi heldur því jafnframt fram að hann hafi orðið fyrir ólögmætri meingerð af því sem stefnan tekur til og því eiga hann einnig rétt á miskabótum úr hendi stefnda.

Réttur til að krefjast dóms til viðurkenningar á bótaskyldu sé m.a. studdur við 2. mgr. 25. gr. laga nr. 91/1991.

Fari svo að ekki verði fallist á kröfur stefnanda eða málinu vísað frá dómi er þess krafist að stefnandi verði ekki dæmdur í greiðslu málskostnaðar.

Stefnandi kveðst höfða mál þetta á grundvelli laga um meðferð einkamála nr. 91/1991 og vísar einnig til 1. mgr. 6. gr. laga nr. 62/1994 um mannréttindasáttmála Evrópu sbr. og 70. gr. stjórnarskrár og til b liðar 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Jafnframt sé vísað til annarra réttarheimilda og lagaraka sem við eiga. Krafa um vexti og vaxtavexti sé studd við vaxtalög nr. 25/1987, með síðari breytingum, ásamt við lög nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu. Krafa um dráttarvexti sé studd við III. kafla laga nr. 25/1987 með síðari breytingum, fram til 1. júlí 2001, en eftir þann tíma við 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu. Krafa um málskostnað byggi á XXI. kafla laga nr. 91/1991, um meðferð einkamála, einkum 1. mgr. 130. gr. laganna.

Af hálfu stefnda er vísað til þess að stefnandi geri í máli þessu kröfur um viðurkenningu á bótaskyldu sökum þess að dómar héraðsdóms og Hæstaréttar í tilteknum málum hafi ekki fallið honum í vil að því er varði málskostnað og kærúmálskostnað. Þá krefst stefnandi þess einnig í fyrri lið kröfugerðar sinnar að viðurkenndur verði réttur hans til miskabóta úr hendi stefnda. Seinni liður kröfugerðar stefnanda virðist lúta að viðurkenningu á bótaskyldu er nemi vöxtum af bótafjárhæð þeirri sem síðar verði dæmt um á grundvelli þeirra úrslita sem hann væntir í þessu máli. Loks er gerð krafa um málskostnað.

Stefndi krefst frávísunar á þeim grundvelli að úrskurður og dómur sem kröfugerðin skírskotar til séu endanlegir, sbr. 112. gr. og 116. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála. Eigi hér við hið sama og valdið hafi frávísun í máli sömu aðila í dómi Hæstaréttar 10. júní 2004 í málinu nr. 195/2004 milli sömu aðila.

Af augljósum ástæðum sé seinni liður í kröfum stefnanda ekki tækur til dómsálagningar, m.a. vegna 4. mgr. 114. gr. laga nr. 91/1991, auk 25. og 80. gr. sömu laga.

Stefnandi hefur mótmælt kröfum stefnda um frávísun máls þessa og krefst málskostnaðar í þessum þætti málsins.

NIÐURSTAÐA

Stefnandi krefst viðurkenningar á því að stefndi sé ábyrgur fyrir tjóni sem stefnandi hafi beðið vegna þess að dómari hafi ekki dæmt honum málskostnað úr hendi stefnanda í máli þar sem stefnandi hafði tekið til varna en málinu var vísað frá dómi. Enn fremur að hann hafi beðið tjón vegna þess að Hæstiréttur hafi ekki leyst úr kröfu hans um málskostnað. Jafnframt krefst stefnandi viðurkenningar á bótaskyldu á tjóni er nemi hámarksvöxtum er honum kynni að verða dæmdir frá 15. degi eftir dómsuppsögu dóms Hæstaréttar í kærumáli nr. 186/1998.

Í stefnu er ekki að finna neina lýsingu á því hvert tjón hann hafi beðið vegna þessa, heldur er einungis krafist bóta vegna tjóns án þess að frekari grein sé gerð fyrir því í hverju það felist, en af málgögnum verður ráðið að hann hefur rekið mál sitt sjálfur.

Ekki er fyrir að fara í málinu neinum gögnum um fjártjón stefnanda og krafa um miskabætur er einnig stórlega vanræifuð. Er þetta slíkur annmarki á málatilbúnaði stefnanda að vísa ber kröfu hans um viðurkenningu skaðabótaskyldu stefnda frá dómi. Sama máli gegnir um þá kröfu stefnanda að viðurkennd verði skaðabótaskylda stefnda vegna hugsanlegs taps á vöxtum.

Samkvæmt framansögðu verður kröfum stefnanda í máli þessu vísað frá dómi og með vísan til 2. mgr. 130. gr. laga nr. 91/1991 ber að dæma stefnanda til að greiða stefnda málskostnað sem þykir hæfilega ákveðinn 100.000 krónur.

ÚRSKURÐARORÐ

Máli þessu er vísað frá dómi.

Stefnandi, Jakob A. Traustason, greiði stefnanda, 100.000 krónur í málskostnað.

Allan V. Magnússon

